

Idees d'actualitat

En l'anàlisi geopolític d'aquesta edició volem destacar les protestes socials en diversos indrets del món derivades de la desigualtat creixent, en països tan dispars com Xile o el Líban. En aquest darrer cas, l'anàlisi internacional segueix amb atenció el desenvolupament de la crisi al Líban, que ha tingut el detonant en les mobilitzacions i protestes arran de l'enorme precarietat social i la corrupció del règim de Hariri, i que han fet sortir milions de persones al carrer i provocat la dimissió del govern en ple. Un fet que no té precedents en la història del país i que transcendeix les divisions religioses i de classe que històricament han dificultat la mobilització massiva de la població, tal com explica *Foreign Policy*. El Líban és un país d'enorme complexitat i que reflecteix en la seva pròpia societat i dinàmica les tensions de tota la regió i que en condiciona la seva estabilitat. Tal com analitza Robert Malley a *Foreign Affairs*, l'Orient mitjà és una de les regions amb més tensions estructurals, amb institucions febles en molts casos i no consolidades i la interferència d'interessos geopolítics i potències estrangeres converteix tota la zona en un polvorí potencial on la retirada americana i la creixent influència de Rússia i Turquia agreugen les possibilitats d'un conflicte a gran escala.

D'altra banda, l'anunci de la retirada nord-americana del nord de Síria va comportar l'atac gairebé immediat de Turquia al territori kurd conegut com a Rojava. Aquest territori situat en la frontera entre Síria i Turquia amb una població de la vora de quatre milions de persones, ha estat governat des del gener de 2014 en que s'aprovà la Constitució del país per les forces kurdes que van ocupar *de facto* el buit de poder arran de la guerra civil a Síria. Les forces i milícies kurdes, amb una forta presència i lideratge de les dones, conformaren un dels principals fronts de batalla contra l'Estat Islàmic i en aliança amb l'exèrcit nordamericà. Rojava, format per milers de municipis que gestionen la vida dels seus ciutadans de manera autònoma, s'ha organitzat amb una estructura social no jerarquitzada i una economia cooperativa que conforma un model polític i social original basat en el confederalisme feminista, igualitari i solidari, que és l'objecte d'una anàlisi aprofundida des de les pàgines del diari progressista israelià *Haaretz*, amb un fort moviment de base i inspirat ideològicament per l'històric líder kurd Abdullah Öcalan empresonat i condemnat a cadena perpètua a Turquia.

Pel que fa a Amèrica Llatina, la regió torna a viure un moment de fortes tensions polítiques i socials amb protestes al carrer en països com Equador, Bolívia o Xile i alternances de les majories polítiques a Argentina o Uruguai que alteren la dinàmica geopolítica de la regió. Són preocupants els esdeveniments violents que han tingut lloc a l'Equador que és objecte d'anàlisi a *Open Democracy*, on la repressió violenta i amb caire racista ha provocat nombroses morts entre els manifestants que protestaven contra les polítiques d'austeritat del president Lenin Moreno, l'augment de la inflació, l'escassetat de productes i aliments als mercats i la venda de recursos naturals a empreses estrangeres. També a Bolívia, la situació del país després de les eleccions que mantenien en el poder a Evo Morales i que han estat impugnades per l'oposició han provocat protestes i aldarulls

La protesta social a Xile, un dels països amb més desigualtat al món ha provocat una situació explosiva que està desbordant el Govern de Piñera. La bretxa en la distribució d'ingressos i de riquesa a Xile és cada vegada més gran. Malgrat que Xile és al capdavant de Llatinoamèrica pel que fa al PIB per càpita, també té el nivell de desigualtat salarial més alt que cap altre país llatinoamericà excepte Colòmbia i Hondures. Per exemple, el 5% més pobre de la població xilena té un nivell d'ingressos que és aproximadament el mateix que el del 5% més pobre de Mongòlia mentre el 2% més ric gaudeix d'un nivell d'ingressos equivalent al del 2% més ric d'Alemanya. En definitiva, el model neoliberal radical iniciat per la dictadura de Pinochet no s'ha corregit i ha entrat en barrina i la pressió social al carrer, a més de causar molts víctimes mortals, ha obligat a traslladar la celebració de la COP25 a Madrid.

A Argentina, el resultat de la mala gestió econòmica i social del Govern de Macri, ha provocat el retorn de l'esquerra peronista, en un moviment pendular de la política argentina, en un moment molt delicat on caldrà renegociar l'etern deute estructural, en uns xifres cada vegada més alarmants. Per contra, assistim també a un possible retorn de la dreta al govern a Uruguai on els resultats de la primera volta de les eleccions legislatives donen poques possibilitats de victòria al Frente Amplio.

En l'àmbit de la política europea, un cop més el Brexit marca l'agenda i una interessant reflexió publicada a *L'Obs* planteja el tema del sentit que pot tenir la sobirania fora de la UE adduint que la sortida del Regne Unit no només no comportaria una recuperació de la seva sobirania sinó, al contrari, una disminució ja que la unió de tots els estats membres actua com a multiplicador de la sobirania, i ofereix una protecció més sòlida en un món inestable. Com a efectes col·laterals i interns al Regne Unit també són força interessants les reflexions de Jonathan Freedland a *The Guardian* sobre la importància de preservar la fràgil pau a Irlanda del Nord com és un dels aspectes més sensibles del debat sobre el Brexit i les de *Rhiannon Lucy Cosslett* sobre els efectes remotivadors del Brexit sobre el nacionalisme al País de Gal·les com a element de cohesió davant un possible retrocés dels drets dels treballadors i de la democràcia.

Pel que fa a la situació política a Catalunya i a l'Estat, el debat gira entorn la incerteses de les eleccions del 10-N i les conseqüències d'un espiral de conflicte que de moment només sembla que agreujar-se. Les reaccions sobre la sentència del Tribunal Suprem continuen centrant molts comentaris i anàlisis, d'entre les quals volem destacar l'entrevista a Ignacio

Sánchez-Cuenca a *El Diario* on argumenta que el somni del nacionalisme espanyol més radical és que el nacionalisme català es torni violent per tenir la coartada per poder exercir i justificar una repressió molt dura que acabi amb l'autogovern català, com ja han deixat entreveure els candidats. Anant més enllà de les condemnes als polítics catalans, Josep Ramoneda avisa des d'una tribuna a *El País* del retrocés que ja va significar la llei mordassa del PP, ara el Tribunal Suprem estableix una jurisprudència que deixa en mans de l'arbitrarietat una infinitat de moviments socials i alternatius. També Ramoneda i altres autors, arran de la campanya electoral i al repetició d'uns comicis que no garanteixen majories clares, analitzen la preocupant deriva autoritària dels principals partits espanyols que utilitzen el conflicte amb Catalunya com la coartada en contra l'autogovern i un discurs altament preocupant d'involució democràtica. Així mateix Josep M. Vallès en un article a El País alerta que sense assumir de veritat la complexitat del problema català no es donaran les condicions per esbossar un acord i el que seria desitjable és trobar una fórmula de convivència acceptable per a àmplies majories ciutadanes. També José Antonio Zarzalejos des de les pàgines de *El Confidencial* subratlla que VOX, el partit que segons totes les enquestes pot obtenir els guanys electorals més importants, s'alineja clarament amb les narratives il·liberals hongareses i poloneses que ara per ara són el germen d'una revolució antiliberal que se sustenta en el fet que molts segments de població en diferents països d'Europa senten les normes polítiques, socials i econòmiques comunes com una pèrdua de sobirania i com una imposició.

I, finalment, com a un dels principals vectors actuals de la democràcia, volem destacar de manera molt especial els feminismes que ja sigui com a moviment social o des de la força d'aportacions d'autores molt diverses, avui se situen a l'avantguarda del pensament per obrir nous espais i ampliar el camp d'acció de les idees en la lluita per un futur més just i democràtic. Com a moviment plural i transversal, qüestiona les bases de l'actual estructura social i política, mobilitzant i proposant alternatives de transformació a tots nivells. Considerant aquestes qüestions, des del CETC hem volgut explorar els feminismes amb la voluntat de trobar una resposta als dubtes que teníem en el moment d'iniciar el projecte: qui és el subjecte del feminisme avui? Podem seguir parlant de feminisme en singular? Quins efectes té la seva visibilització i el seu protagonisme? Quins debats conté? Quins temes prioritza? Què deixa a les fosques i quina és la força disruptiva que coarta? Què implica que ara les institucions vulguin sumar-se al feminisme? Quines conseqüències té? A qui beneficien?

Diari de les IDEES

Política internacional i globalització

Philip S. Golub Chine, une guerre moins commerciale que géopolitique

D'acord amb l'anàlisi de l'autor, la majoria dels experts considerava que un cop convertida

a l'economia de mercat, la Xina havia de ser només una de les baules de la cadena de producció d'una economia global liderada pels Estats Units i les seves multinacionals. Però la velocitat del seu desenvolupament ara mateix preocupa els líders nord-americans que entenen la rivalitat entre Washington i Beijing més com una qüestió d'hegemonia geopolítica que no pas com una simple guerra entre competidors comercials.

Jude Blanchette 5 Bad Things in China's Future (and 3 Good Ones)

Per als observadors estrangers, la trajectòria política futura de la Xina representa un eix primordial en l'evolució política mundial, tant si es decanta per continuar orientant-se cap al totalitarisme com si evoluciona cap a un tipus de liberalisme limitat com el que semblava emergir a principis dels anys 2000. Imaginar possibles escenaris de futur és, doncs, fonamental per determinar quines seran les relacions de la resta del món amb la Xina. L'article ressenya diferents possibles escenaris que poden fer variar l'estatus quo actual, ja sigui amb una intensificació del control polític o amb una liberalització seguida d'una reforma política i econòmica. El sinòleg Richard Baum sosté que la Xina sempre experimenta canvis periòdics entre "enduriment" (shou) i "relaxació" (fang). En el supòsit d'un reforçament de la línia dura es contemplen els escenaris de 1) la tornada del gran terror; 2) el sorgiment d'un nou culte de la persona; 3) un tercer mandat del president de Xi Jinping; 4) la transformació de Hong Kong en un estat policial per part de Beijing; i 5) un estímul econòmic massiu per a l'Estat. En canvi, si el cicle tomba cap a la liberalització els escenaris serien 1) un retorn de la contenció econòmica; 2) un canvi en el lideratge; i 3) un augment de la pressió interior demanant reformes. L'autor conclou que l'orientació del Partit Comunista Xinès i els esdeveniments polítics recents a la Xina suggereixen que la trajectòria del país es mantindrà orientada cap a un enduriment progressiu de les seves polítiques.

Robert Malley The Unwanted Wars. Why the Middle East Is More Combustible Than Ever

La guerra que sembla anunciar-se a tot l'Orient Mitjà és aparentment una guerra que ningú no vol. Durant la seva campanya, Donald Trump es va pronunciar contra la implicació dels Estats Units en les guerres de l'Orient Mitjà i, des que va assumir el càrrec, no ha canviat el seu discurs. L'Iran tampoc no té cap interès en un conflicte a gran escala perquè sap que no el podria guanyar. Israel es conforma amb operacions controlades a l'Iraq, el Líban, Síria i Gaza, però tem que un enfrontament més ampli el pugui exposar a milers de llançaments de míssils. Finalment, l'Aràbia Saudita està decidida a posar pressió sobre l'Iran, però sense afrontar-lo militarment. Tot i així, l'autor considera que s'estan donant les condicions per a un conflicte a gran escala i apunta a una explicació principal. El Pròxim Orient s'ha convertit en la regió més polaritzada del món i, paradoxalment, la més integrada. Aquesta combinació —juntament amb estructures d'estat febles, poderosos actors no estatals i múltiples transicions que es produeixen gairebé simultàniament— fa que al mateix temps l'Orient Mitjà sigui la regió més volàtil del món. En definitiva, la

pregunta no és principalment si els Estats Units haurien de desvincular-se de la regió sinó de quina manera haurien de considerar implicar-s'hi: diplomàticament o militarment, augmentant-ne les divisions o reduint-les, alineant-se plenament amb un bàndol o intentant aconseguir una mena d'equilibri entre les parts enfrontades.

Benjamin Haas Hong Kong's Lost Generation

Dins del context de la revolta que de fa mesos enfronta la població de Hong Kong amb el superpoder xinès, l'autor centra la seva anàlisi en el que ja s'anomena la "generació perduda" de joves. En efecte, diferents estudis revelen que entre els adolescents hi ha una sensació de desesperança molt estesa i que molts tenen pensaments suïcides. Es tracta, doncs, d'una crisi de salut mental que està alarmat els experts, que assenyalen que quan els joves veuen que dos milions de persones es manifesten al carrer, quan arrisquen la seva vida pel seu futur i que no hi ha resposta del govern, això genera una gran frustració que porta a la desesperació. Els experts també apunten que el govern i la policia han de començar a reconstruir la confiança amb la jove generació, si no, es corre el risc que això afecti a societat durant els propers 50 anys i que amb una desconfiança tan arrelada entre la població, Hong Kong mai no tingui estabilitat interna ni es pugui desenvolupar com a societat.

Richard Sakwa Le monde vu de Moscou

L'article analitza la visió geoestratègica d'una Rússia que busca tenir la seva pròpia veu en un món multipolar, entre Europa, de la qual se sent culturalment propera, i Beijing, que comparteix les seves tesis geopolítiques. L'autor argumenta que l'exigència fonamental del poder rus és la convertir-se en cogestor dels afers internacionals i ser reconegut com a tal per les altres potències, una ambició que fins ara ha estat frustrada però que comença a ser factible després de la retirada americana d'Orient Mitjà, com ho demostren els esdeveniments lligats a l'agressió de Turquia contra els kurds de Síria o l'atac nord americà contra el líder d'ISIS Abu Bakr al-Baghdadi.

Laura Pitel i Chloe Cornish Donald Trump's change of policy on Syria explained

Donald Trump ha ordenat la retirada de les tropes nord-americanes nord-est de Síria i immediatament Turquia ha amenaçat de llançar una incursió militar. L'article mira d'explicar quina és la situació sobre el terreny, per què aquesta regió és tan important per Occident, quines són les forces que controlen i es disputen la zona, les raons a les que al·ludeix Turquia per justificar el seu atac i perquè el president americà ha ordenat aquesta retirada en aquest moment precís.

Dor Shilton In the Heart of Syria's Darkness, a Democratic, Egalitarian and Feminist Society Emerges

La retirada nord-americana del nord de Síria ha comportat l'atac gairebé immediat de Turquia al territori kurd conegut com a Rojava. Quatre milions de persones, milers de municipis autònoms, una estructura social no jerarquizada i una economia cooperativa conformen un model polític i social original basat en el confederalisme feminista, igualitari i solidari. Ho explica Dor Shilton al mitjà israelià Haaretz en un llarg reportage on documenta les principals característiques d'aquest nou model d'estat pioner.

Henri J. Barkey The Kurdish Awakening

A la llum dels darrers esdeveniments a la regió i molt especialment després de la retirada de les tropes nord americanes ordenada per Donald Trump, l'autor considera que malgrat tot els Estats Units continuen sent l'únic actor important a l'hora de determinar el futur dels kurds, particularment a l'Iraq i Síria. Ho subratlla amb el fet que el darrer moviment de Washington obligarà d'alguna manera els kurds sirians a negociar amb Damasc abans del que havien previst i des d'una posició de debilitat relativa. Això no obstant, afirma que passi el que passi en un futur pròxim, ja no es pot tornar a l'estatus quo vigent des de fa poques dècades abans que les intervencions dels Estats Units a la regió impulsessin els kurds a prendre un camí radicalment diferent. En definitiva, malgrat els contratemps, la repressió continuada i el fet d'haver estat més d'un segle sense pàtria, els kurds estan emergint finalment com un poble unificat, i si bé no es pot predir si existirà un estat kurd independent a mitjà termini, la nació que l'ha de poblar sí que ja existeix de manera irrefutable.

Brian Katz i Michael Carpenter ISIS Is Already Rising From the Ashes

Després de dècades d'implicació i d'intervenció dels Estats Units en els conflictes d'Orient Mitjà, els quals durant dècades han causat un elevadíssim nombre de víctimes, drenat uns recursos econòmics ingents i han convertit els Estats Units en una potència ocupant detestada, l'autor considera que els nord-americans tenen raó de no voler implicar-se més en guerres interminables o en processos insostenibles de nation-building. Això no obstant, també subratlla que la coalició dirigida pels Estats Units que va acabar destruint el territori del califat d'ISIS a principis d'any ha estat una de les més eficients i rendibles, i que ara l'administració de Trump no només desaprofita els guanys obtinguts retirant les tropes dels Estats Units i abandonant els seus socis kurds sinó que, més greu encara, ha propiciat el ressorgiment de l'amenaça extremista a la regió, a Europa i als Estats Units. En definitiva, assenyala que aviat els Estats Units hauran d'afrontar i assumir les conseqüències desastroses d'aquesta decisió.

Firas Maksad Lebanon's Year of Fire

Les protestes de les darreres setmanes que han fet sortir milions de persones al carrer i han provocat la dimissió del primer ministre i del govern en ple, no tenen precedents en la història libanesa per la seva naturalesa i la seva escala. A diferència de les onades de protestes populars anteriors, l'autor destaca que l'actual revolta transcendeix les divisions religioses i de classe que històricament han dificultat la mobilització massiva de la població. Aquesta vegada, Libanesos de tots els orígens -sunnites, xiïtes, cristians i drusos; pobres i rics; urbans i rurals- es manifesten al carrer. Per evitar que les divisions tradicionals puguin perjudicar el moviment, cada grup se centra per separat en enderrocar l'ordre establert en la seva pròpia comunitat. Així els sunnites del nord han llençat els retrats del primer ministre Saad Hariri, mentre els cristians cremen cartells del president Michel Aoun i els xiïtes saquegen locals propers a Hezbollah. Tot i que les protestes són espontànies i encara desorganitzades, els manifestants tenen algunes reivindicacions bàsiques: la dimissió de l'actual primer ministre si no de tot el govern, la seva substitució per un govern de tecnòcrates que engegui unes reformes polítiques, econòmiques i administratives; i l'alleujament dels impostos per als segments més pobres de la societat.

Democracia abierta Terremoto social y político en Ecuador

Ecuador està vivint l'onada de protestes més intensa dels últims dotze anys i la protesta als carrers ha estat tan massiva que el president Lenin Moreno va haver de traslladar momentàniament la seu del govern de la capital Quito a la ciutat de Guayaquil. L'article destaca que les protestes han guanyar una força inusitada entre diversos sectors socials, especialment les comunitats indígenes, principalment pel fet que el govern no ha abordat a temps els profunds problemes estructurals del país després d'unes duríssimes mesures d'ajust macroeconòmic imposades per l'FMI. Continua apuntant que en aquest moment quan l'ús excessiu i racista de la violència ja comença a causar morts, i quan proliferen tota mena de desinformacions a les xarxes socials i es desfermen operacions de propaganda política a gran escala, és important donar prioritat i veu a la gent que pateix les conseqüències de les polítiques de l'últim decenni. Per consegüent, l'article apel·la tots els mitjans a mantenir-se fidels als fets i als drets democràtics perquè als mitjans independents els toca contrastar la informació oficial i dels grans mitjans al servei d'interessos espuris, i denunciar abusos, manipulacions i mentides.

Daren Samuelsohn What if Trump wins?

D'acord amb el mètode ja utilitzat a les eleccions de 2016, des de les pàgines de Politico s'ofereix aquest interessant intent de política ficció, una distòpia en la qual Donald Trump és reelegit president dels Estats Units al 2020. Tot i que les eleccions són encara a més d'un any vista, que el procés d'impeachment encara té recorregut i que nombroses enquestes indiquen que el president va per darrere de gairebé tots els seus possibles oponents demòcrates, no per això les seves opcions de reelecció deixen de ser importants.

La ficció, doncs, apunta que el segon mandat encara podria ser més caòtic que l'actual. Vegem alguns dels possibles escenaris imaginats: el president mira de sufocar les protestes contra la seva reelecció imposant el toc de queda i envia la Guàrdia Nacional a patricular pels carrers; els quatre expresidents encara vius no assisteixen a la cerimònia inaugural de Trump i prefereixen anar a distribuir aliments a un refugi per sense llars de Washington, D.C.; el president també s'abraona contra els republicans i empresona la mitja dotzena de senadors que van votar a favor del seu impeachment; amenaça reiteradament amb la retirada dels Estats Units de l'OTAN, però sempre acaba retrocedint quan republicans i demòcrates s'uneixen per posar-hi traves legislatives... L'article acaba amb una nota més seriosa on ressenya que els crítics de Trump es preocupen perquè les maneres no convencionals del president podrien tenir altres efectes duradors en la societat ja que els joves creixerien pensant que aquesta és la manera normal i habitual de fer política. Per als seus partidaris, en canvi, tots els discursos sobre el final de la democràcia que suposaria un segon mandat no tenen fonament i recorden que ells mateixos van utilitzar aquest argument per oposar-se a la reelecció d'Obama i que al cap i a la fi no va passar res del que vaticinaven.

David Carment i Richard Nimijean Justin Trudeau ou l'étalage de vertu

Malgrat la seva victòria a les eleccions celebrades fa pocs dies al Canadà, l'autor analitza de manera crítica la trajectòria de Justin Trudeau i afirma que el seu balanç, molt allunyat de les promeses de campanya de fa quatre anys, és vist amb un cert escepticisme per part de la població. En aquest sentit, considera que Trudeau apareix sobretot com a seguidor del Virtue Signaling, una tècnica de comunicació que consisteix a intervenir massivament als mitjans de comunicació, particularment a les xarxes socials, per opinar sobre esdeveniments que tenen una àmplia cobertura, i per defensar valors positius que no sempre van seguit per accions concretes. L'article posa com a exemple les polítiques feministes, d'ajut al desenvolupaments o de drets humans i considera que la duplicitat del primer ministre canadenc no es revela per les fotos que li mostraven maquillat en negre sinó en un altre àmbit, molt menys comentat, en el qual es manifesta el desfasament entre els seus discursos i els seus actes: la política exterior. Conclou que al cap i a la fi, Trudeau no fa més perpetuar una tendència del seu predecessor, la de l'alineació de la política exterior canadenca amb la de Washington, la qual cosa comporta al seu parer que, més enllà de la retòrica, Canadà encara no hagi trobat el seu lloc en l'escena mundial.

Catalunya, Espanya i Europa

Francesc-Marc Álvaro Halloween con el 'Caudillo'

El problema de la consciència política general espanyola és que encara hi ha qui està disposat a defensar el paper de Franco i el seu llegat, encara que no es reconeguin com franquistes i exerceixin de suposats demòcrates. Aquest angle mort de legitimació discreta i suau (però arrelada) del dictador és el que segons l'autor ens converteix en europeus

estrany, molt més que les desfilades de cada 20-N dels que van saludant braç enlaire. En definitiva, considera que es tracta que els esdeveniments i les reaccions a l'entorn de l'exhumació del dictador consisteixen en paisatges nous amb fantasmes antics i misèries persistents.

Josep Ramoneda Entre las flamas y la derecha

Ramoneda reflexiona sobre el moment polític post sentència i argumenta que d'una banda el govern espanyol es resisteix a tractar l'independentisme com a subjecte polític i pretén reduir el problema a una mera qüestió policial mentre que, de l'altra, l'independentisme segueix inventant declaracions parlamentàries retòriques, per salvar la imatge d'una unitat inexistent. Considera que, en realitat, ningú no se sent amb l'autoritat suficient per afrontar la crisi a Catalunya com el que és: un problema polític. Acaba apuntant com a fet especialment perillós que, continuant amb el retrocés legislatiu en matèria de llibertats que va començar amb la llei mordassa del PP, ara el Tribunal Suprem, traient de l'oblit al delictes de secessió, estableix una jurisprudència que deixa a mans de l'arbitrarietat una infinitat de moviments socials i alternatius.

Ignacio Sánchez-Cuenca El sueño del nacionalismo español más intransigente es que el nacionalismo catalán se vuelva violento

El debat sobre les reaccions posteriors a la sentència del Tribunal Suprem centra aquesta entrevista a Ignacio Sánchez-Cuenca que afirma que la democràcia espanyola pateix un excés de legalisme, d'un intent d'arreglar els conflictes polítics per la via estrictament judicial. Defineix aquesta judicialització sistemàtica dels problemes polítics com una fallada sistèmica de la democràcia espanyola a l'hora d'encarar els reptes plantejats en aquest cas per Catalunya i això des de molt abans que se celebrés el referèndum de l'1-O. Finalment subratlla que el somni del nacionalisme espanyol més radical és que el nacionalisme català es torni violent per tenir la coartada per poder exercir una repressió sense límits.

Kristian Herbolzheimer La gestió del desacord

L'autor, director de l'Institut Català Internacional per la Pau, considera que El conflicte d'autodeterminació de Catalunya està abocat a la cronificació mentre no hi hagi un canvi important d'actituds i posicions. Aquesta opció ara sembla molt llunyana: la confrontació política nodreix i es retroalimenta d'una espiral de greuges. Per això assenyala que és important que aprenguem a tractar-nos amb cura, que podríem resumir com a curiositat per qui pensa de forma diferent; respecte a les persones independentment de les seves idees, i autocrítica perquè ningú no té la veritat absoluta. Conclou dient que els conflictes són inherents a la naturalesa humana. Són naturals, inevitables i fins i tot necessaris. La salut democràtica d'una societat i de les seves institucions es pot mesurar doncs a partir de la seva capacitat de gestionar els conflictes de forma constructiva.

Josep Maria Vallès Cataluña, entre lo improbable y lo hacedero

No hi ha solucions senzilles per a problemes tan complexos com el del conflicte entre Catalunya i Espanya, i davant realitats d'aquesta classe, l'autor recomana intentar la gestió de la complexitat del fenomen, en lloc d'obstinar-se a ignorar-la o d'intentar en va de sufocar-la. Encara que a alguns els sembli molt senzill, entén que tant impedir la independència de Catalunya com aconseguir el seu acomodament estable en el conjunt de l'Estat són projectes que formen part d'un complex sistema de relacions. La major o menor probabilitat de trobar una sortida realista dependrà, doncs, del concurs de tots els actors que tinguin voluntat de trobar-la. I serà necessari armar-se de paciència perquè l'itinerari serà llarg i accidentat. Amb un calendari perllongat i per etapes, a mesura que es vagin desmuntant successives barreres físiques i mentals en cadascuna de les dimensions que es presenta en una qüestió com aquesta. Per tant, sense assumir de veritat la complexitat del problema català no es donaran les condicions per esbossar un acord i el que seria desitjable és trobar una fórmula de convivència acceptable per a àmplies majories ciutadanes.

Josep Ramoneda El eclipse de la izquierda

En aquest article Ramoneda subratlla que pràcticament tots els partits de concorren a les eleccions espanyoles del 10N -Vox, PP, Ciudadanos, PSOE, Junts per Catalunya i Esquerra Republicana de Catalunya- assumeixen acríticament el model econòmic vigent. Critica que els uns canalitzen el malestar per la via d'una vella utopia -un petit país, capaç de realitzar el seu somni de passar de nació a Estat- mentre que els altres treuen a processó les figures i les maneres del nacionalisme més ranci i apel·len als valors tradicionals per construir passarel·les cap a l'autoritarisme postdemocràtic. Més encara, amb Catalunya convertida en monotema, quin espai hi ha hagut en aquesta campanya per les dues grans forces de canvi: el feminisme i l'ecologisme? Conclou apuntant que, convertits en enemics polítics frontals, els partits defensen i protegeixen els mateixos interessos de fons. I les esquerres clàssiques (PSOE, ERC) s'eclipsen davant l'exigència d'unitat en les lleialtats patriòtiques, la qual cosa va quedar palesa en la solitud de Pablo Iglesias defensant els temes de l'ecologia i del feminisme durant el debat electoral.

José Antonio Zarzalejos 'El hormiguero' y la revolución antiliberal

Després de la celebració de l'únic debat electoral de cara a les eleccions espanyoles del 10N, l'autor destaca que el fet que els altres participants decidissin ignorar el cap de llista de Vox, lluny de disminuir l'impacte del discurs d'Abascal no va fer sinó incrementar-lo. El president de Vox va saber aprofitar totes i cadascuna de les avantatges de què disposava: un plantejament polític 'sense complexos', una oratòria eficaç encara que no especialment brillant, una bona preparació dels temes i l'explotació del seu gairebé virginitat política del seu partit en els diferents nivells de gestió en les administracions públiques. També subratlla que el partit d'Abascal s'alinea clarament amb les narratives il·liberals hongareses

i poloneses que ara per ara són el germen d'una revolució antiliberal que se sustenta en el fet que molts segments de població en diferents països d'Europa senten les normes polítiques, socials i econòmiques comunes com una pèrdua de sobirania i com una imposició.

Politico The Brexit deal explained

La revista Politico analitza l'acord passat entre el Regne Unit i la UE per tal d'evitar un Brexit dur i subratlla que ambdues parts han hagut de cedir per aconseguir aquest acord de compromís, però que de fet és Londres queiha hagut de fer més concessions. També destaca que dissenyar un mecanisme de consentiment democràtic ha estat un dels principals punts claus en les negociacions. Assenyala que el fet de saber com s'aplicarà l'impost sobre el valor afegit a Irlanda del Nord després que el Brexit es faci efectiu continua sent, però, un dels últims problemes pendents de resoldre de manera definitiva.

Schams El Ghoneimi Pourquoi le Royaume-Uni ne retrouvera pas sa souveraineté avec le Brexit

L'autor, antic assessor de l'eurodiputat escocès Alyn Smith, desvetlla la fal·làcia segons la qual la sortida del Regne Unit de la UE comportaria una recuperació de la seva sobirania. En efecte, l'autor considera que, precisament, la sobirania efectiva del govern de Londres - que li permetia tenir influència en els afers del món- li venia donada pel fet de ser compartida amb els altres 27 estats membres, la qual cosa li donava més pes i un abast més gran. Des d'aquesta perspectiva, la unió de tots els estats membres actua com a multiplicador de la sobirania, una protecció complexa però sòlida en un món inestable i cada cop més competitiu.

Jonathan Freedland Peace in Ireland is precious. Brexit has made us forget that

L'autor considera que és la preservació de la pau a Irlanda del Nord és un dels aspectes més sensibles del debat sobre el Brexit i subratlla que cada vegada que s'ha insistit en recordar l'acord del Divendres Sant per tal de no fer res que pogués posar en perill la fràgil pau que coneix Irlanda del Nord des de fa dues dècades, això sempre s'ha fet des d'una perspectiva continental europea i no britànica. Està clar que, per descomptat, els polítics irlandesos sempre ho ha reivindicat, però destaca que en el transcurs d'aquesta nova tanda de negociacions s'hi hagin afegit veus franceses, alemanyes, holandeses o belgues explicant per què la UE no podia acceptar el pla de Brexit de Boris Johnson. I això senzillament perquè posava en risc la pau aconseguida en un territori del Regne Unit que ha viscut un conflicte civil sagnant. Tot això contrasta amb la posició de Boris Johnson que no demostra sinó el seu menyspreu pel acord del Divendres Sant.

Rhiannon Lucy Cosslett Brexit is giving Welsh nationalism a new popular appeal

Al llarg del complicat i caòtic procés del Brexit, l'autora ha detectat un ressorgiment de l'interès per a la independència del País de Gal·les i un canvi cap a un ideal més cívic i inclusiu que imagina Gal·les com una nació independent dins d'una Unió Europea de tipus federal. Així, una enquesta recent realitzada per YouGov revela que un terç de la població donaria suport a la independència si el país es mantingués a la UE, suport que augmenta fins al 42% entre la població de 18 a 24 anys. Això s'afegeix al fet que si bé el partit pro Brexit va guanyar les eleccions europees a Gal·les, el partit nacionalista Plaid Cymru va ocupar el segon lloc amb el 22,4% dels vots, superant per primera vegada al Partit Laborista. També destaca que en el referèndum del Brexit les àrees predominantment gal·lesoparlants van votar a favor de quedar-se a la UE. L'autora conclou que no és d'estranyar per part d'una població que considera que la seva llengua i la seva cultura han estat històricament oprimides pels polítics anglesos i que se sent més propera i protegida a l'empara dels altres 27 països de la Unió.

Richard Seymour Le joker des europhiles britanniques

L'article analitza el paper que pot jugar el Partit liberal demòcrata en el desenllaç del Brexit i en el desenvolupament futur de la política britànica. En efecte, al Regne Unit els liberals pro europeus es troben en una situació insòlita atès que cap dels dos grans partits defensen el conjunt de les seves preferències. Així, mentre els conservadors de Boris Johnson volen abandonar Europa, els laboristes de Jeremy Corbyn defensen la classe obrera. D'aquí el renovat interès d'alguns mitjans de comunicació per un partit que havia quedat una mica oblidat al llarg d'aquests darrers tres anys: els liberal-demòcrates.

Cas Mudde Poland's rightwing populist win should be a wake-up call for democrats worldwide

L'autor analitza els resultats de les darreres eleccions legislatives a Polònia i apunta que no només tindran unes conseqüències importants a nivell nacional sinó que també ofereixen unes lliçons polítiques que superen les fronteres de Polònia. Considera que les eleccions refuten molts mites que es formulen sobre els partits d'extrema dreta i populistes per la qual cosa els resultats haurien de provocar una reflexió entre els demòcrates liberals d'arreu. En efecte, la victòria del partit Dret i Justícia posa en dubte idees comunes que s'utilitzen habitualment en la lluita contra el populisme, és a dir que el populisme de dretes fracassa quan té responsabilitats de govern; que una participació elevada perjudica els partits populistes; que els partits populistes es moderen un cop accedeixen al poder; i, finalment, que els votants es desencanten ràpidament de les polítiques radicals. En darrer terme, subratlla que la lliçó que en podem treure és que els atacs oberts dels populistes de dretes contra la democràcia liberal no dissuadeixen els seus partidaris, sobretot en societats altament polaritzades. Això ajuda a explicar per què partits com Fidesz i PiS

continuen guanyant o per què Boris Johnson ha augmentat significativament el suport popular als conservadors des de la seva presa de possessió com a líder del partit i primer ministre.

The Economist Ursula von der Leyen's bumpy start

Des de les pàgines de The Economist s'analitza la desconcertant posada en marxa de la nova Comissió Europa presidida per Ursula von der Leyen després del rebuig a la candidata presentada pel president francès Emmanuel Macron per a la important cartera de comissària del mercat interior encarregada de la indústria de defensa. Els membres de les tres comissions parlamentàries encarregades de valorar la candidatura de Sylvie Goulard van votar-hi en contrar per 82 vots a 29. És significatiu que al marge dels vots del grup liberal al qual pertany el partit de Macron, la seva candidata només va rebre 12 suports addicionals. És a dir, que els dos grups majoritaris (PPE i S&D) sobre els quals es fonamenta la majoria de la Sra. von der Leyen s'han posicionat clarament en contra del president francès. En definitiva, l'article considera que a partir d'ara els líders europeus hauran de treballar més per defensar les seves opcions, forjar bases polítiques, fer tractes i bastir coalicions.

Democràcia, diversitat i cultura

Judith Butler Necesitamos una gran red de solidaridades para combatir el capitalismo y la destrucción del planeta

La filòsofa feminista Judith Butler assenyala en una entrevista a la revista Contexto que és necessària una gran xarxa de solidaritats per combatre el capitalisme i la destrucció del planeta, sense que això impliqui que tots tinguem una mateixa opinió o que parlem el mateix idioma, sinó que acceptem el fet que vivim junts i que això ens obliga a desmantellar, també junts, les forces de destrucció i opressió per tal de garantir un planeta més habitable per a tothom i combatre tant les forces econòmiques que actuen contra nosaltres com la versió securitària del feixisme i la resurrecció destructiva del patriarcat.

Neil Datta There's a new weapon in the war on women in Europe. It's called 'demography'

En la recta final per a l'entrada en funcions de la nova Comissió Europea, l'autor alerta del perill per als drets de les dones que representa la candidata a assumir la nova cartera de demografia i demografia de la CE, l'eurodiputada croata Dubravka Šuica, ja que el seu parer la seva trajectòria i els seus antecedents són preocupants, per la qual cosa la seva nominació podria tenir conseqüències catastròfiques per als drets sexuals i reproductius a Europa. En efecte, Šuica, eurodiputada des del 2013, té un llarg un historial de votació contra els drets de les dones i les persones LGBTIQ. L'any passat, per exemple, va replicar un informe sobre el Pla d'acció de gènere de la UE presentant una moció que eliminava les

referències a la salut i als drets sexuals i reproductius. Quan la seva moció va ser derrotada, es va abstenir de votar l'informe final.

Pilar Rubio Remiro Circular por el mundo exterior no ha sido nunca fácil para una mujer, ni lo es ahora

En aquesta llarga entrevista, l'editora Pilar Rubio Remiro reflexiona, entre molts altres temes sobre la visió del món segons les dones, on es plantegen tres preguntes: l'aventura té gènere? Hi ha dues mirades sobre el món? Per què no existeix literatura de viatges escrita per dones? Considera que a la cultura patriarcal en la que vivim, l'espai exterior ha estat un espai masculí i l'espai interior, femení. Circular pel món exterior no ha estat mai fàcil per a una dona, ni segueix sent-ho ara. Afirmar que les dones no tenen genealogia d'aquesta mirada sobre l'exterior ja que històricament el lloc de la dona era la casa. L'interessa per consegüent oferir una idea a les dones del món i ho fa recollint exemples de dones que durant tota la història i contra tot pronòstic, s'han mogut pel món i han plantejat i ofert una mirada totalment diferent sobre el seu entorn.

Matías Bianchi The crisis of absent political parties

De Catalunya a Xile, d'Anglaterra a l'Equador i Bolívia, grans sectors de ciutadans han demostrat la seva capacitat i voluntat de sortir al carrer. Els partits polítics dominants estan cada vegada més allunyats dels ciutadans i cada vegada més propers a les institucions governamentals, ja sigui deliberadament o per debilitat dels propis partits. Segurament, aquest no és l'únic repte dels estats democràtics actuals, però és certament un punt de partida. Si optem per no fer res, tal i com ens ha ensenyat el segle XX, els costos podrien ser massa elevats per poder suportar-los.

The Economist When politicians invoke 'the people'

En aquest article s'assenyala que des de que les tres primeres paraules del preàmbul de la constitució dels Estats Units van entrar en el lèxic polític, "el poble" sempre ha estat una de les invocacions preferides del poder o d'aquells que cerquen del poder. Les referències al "poble" són d'ús habitual i normal en els discursos polítics. Això està molt bé però el perill es presenta quan "el poble" s'utilitza com a arma contra un suposat enemic. L'objectiu d'aquests atacs solen ser les institucions que posen obstacles en la via dels polítics, especialment els parlaments, els tribunals i els mitjans de comunicació. Aquests instruments de control i seguiment de l'executiu són essencials per al bon funcionament d'una democràcia, però, inevitablement, representen inconvenients per als presidents i primers ministres que no són gaire primmirats quant als mitjans utilitzats per assolir els seus propòsits. Una vegada un polític ha definit aquells que l'han elegit com a "poble", considera aleshores que encarna la seva voluntat i d'aquí només falta un petit pas per definir els seus propis enemics com a enemics de la nació.

Moisés Naim Nous ne sortirons pas indemnes de la guerre menée contre la vérité

Des de fa alguns anys, la informació viu una situació molt estranya ja que és alhora apreciada i depreciada. Impulsada per la revolució digital, la informació serà el principal motor econòmic, polític i científic del segle XXI. Però, al mateix temps, l'autor considera que també serà una font perillosa de confusió, fragmentació social i conflicte. Grans volums de dades que abans no significaven res, avui es poden aprofitar per administrar millor governs i empreses, curar malalties, crear armes noves o guanyar eleccions, entre moltes altres coses. Afirmar que en el món complex, fins i tot confús, d'avui dia on tot sembla relatiu, defensar la veritat és un bon antídote contra els líders autoritaris perquè com va deixar escrit Hannah Arendt: "El subjecte ideal del regne totalitari no és ni el nazi convençut ni el comunista convençut, sinó l'home per a qui ja no existeix la distinció entre fet i ficció, entre allò que és veritable i allò que és fals".

Beatriz Martínez-Saavedra La izquierda y la derecha apenas se distinguen: la crisis es civilizatoria y global

Segons l'autora, ni la nova dreta avui emergent ni la vella esquerra en retirada semblen tenir respostes a una crisi l'arrel de la qual se situa en un model neoliberal al qual resulta molt difícil oposar resistència. Atribueix l'onada de la dreta emergent a la corrupció, el clientelisme, el tràfic d'influències, l'atur i la precarització econòmica com a elements que han impulsat el viratge cap a la dreta. Al mateix temps apunta que se suposa que l'esquerra representa l'antitesi de l'autoritarisme, amb una dimensió més social i incloent però que les agendes progressistes no sempre es poden dur a terme perquè en el sistema mundial impera el realisme polític. Conclou que estem davant d'una crisi civilitzadora i global que s'expressa, en tots els àmbits, en la indiferència o els atacs als drets humans, les agendes socials o el medi ambient, i obre la possibilitat d'encimbellar tirans dins del marc d'un model neoliberal que no és simplement el context, sinó també el detonant d'aquesta profunda crisi.

Francesc Badia i Dalmases De Hong Kong a Beirut, de Quito a Santiago y Barcelona, la frustración se extiende por el mundo

L'article repassa alguns dels moviments de protesta més destacats que estan tenint lloc de manera simultània a diferents parts del món i assenyalava que la frustració creix a tot arreu i sovint esclata en violència urbana. L'autor afirma que els motius són diversos però que hi ha alguna cosa en el sistema que s'ha avariada i és urgent reparar-la. Així, les protestes violentes són l'esclat d'una frustració greu davant d'algunes mesures dels estats respectius, però totes tenen les seves particularitats i no cal ficar-les en el mateix sac. En l'actual batalla dels relats polítics el populisme s'encarrega de sostenir que qualsevol cosa és mentida, que tot és mentida i que la veritat és opinable. La frustració, encara que provocada per diferents motius, és el motor de les protestes que estem veient en tantes

ciutats del món. Però no són el mateix uns estudiants radicalitzats en una capital financera asiàtica, uns desheretats libanesos, uns indígenes despullats, o uns joves xilens que acumulen dificultats inassumibles i retallades socials davant d'un sistema desigual que els castiga injustament. Tampoc uns nois de classe mitjana, frustrats perquè els seus pares els van explicar que vivien oprimits per un estat autoritari del qual s'anaven a alliberar molt aviat, i els líders van acabar fent-ho rematadament malament. Badia alerta que avui és urgent superar l'autoritarisme, el neoliberalisme destructiu i el nacional populisme, que deprimeix a la gent gran, frustra a tants joves i acaba calant foc a les nostres ciutats.

Kenan Malik Harold Bloom was right to extol great literature, but was often blind to who was neglected

Harold Bloom va ser un dels crítics més influents dels darrers cinquanta anys però també va ser un dels més més divisius. Així, per exemple s'hi van enfrontar els que ell anomenava com a "l'escola del ressentiment", formada per "feministes, afrocentristes, marxistes, nous historicistes o deconstructors inspirats en Foucault" que al seu parer no estaven interessats en la literatura, sinó que només volien fer avançar els seus programes de canvi social. Bloom, en canvi, va insistir en l'autonomia de l'estètica, defensava que la qualitat d'un poema, d'una novel·la o d'una obra de teatre s'ha de jutjar en si mateixa i que els interessos socials o polítics eren irrellevants per fer-ne una valoració. També va insistir que el "cànon occidental" -el corpus de grans obres que representa el bo i millor de la cultura occidental triomfant- era quelcom que calia celebrar i defensar. No és doncs gens estrany que Bloom es convertís en una figura central de les "guerres culturals" de la dècada de 1990, celebrat pels conservadors i atacat per molts sectors d'esquerra, per als quals era el defensor dels "homes blancs morts". L'autor de l'article considera, però que ell seu llegat és més complex del que suggereix aquesta polarització. En aquest sentit, apunta que si bé és cert que no s'ha de valorar una obra només per la identitat de l'autor i que avui en dia hi ha masses crítiques literàries basades en la política de la identitat, tampoc no es pot deixar de constatar que molts escriptors negres, dones i no occidentals han vist com Bloom els negava l'entrada al cànon precisament per causa de la seva identitat.

Elinor Carmi We don't need no education? - informing the misinformed

Per saber si una informació és falsa cal que hi dediquem temps i fem l'esforç de verificar-ne la veracitat. També cal que siguem conscients que la informació que ens fan arribar els polítics pot ser falsa, i després haurem de dedicar temps a comprovar que les xifres i les dades són correctes a través de diverses fonts. La qüestió és si tenim prou temps, recursos i energia per fer-ho. A parer de l'autora, la principal arma per lluitar contra la desinformació i la mala informació són els materials educatius que dotarien la població de les eines necessàries per destriar el que és cert i el que no. Però l'educació també hauria de formar part d'un conjunt més gran d'estratègies que impliquin: dotar de més finançament les biblioteques públiques; regular la indústria de la publicitat digital; trencar el monopoli de les grans empreses tecnològiques; penalitzar les estratègies de desinformació realitzades

per individus, grups o polítics; obligar les empreses tecnològiques a dissenyar interfícies que no enganyin o portin a confusió, sinó que informin, facilitin i fomentin la participació de la gent; i dissenyar solucions múltiples que atenguin persones de diferents edats, gènere, religions, raça i classe social.

Economia, benestar i igualtat

Michel Ferrary Si Lehman Brothers avait été «Lehman Sisters», elle n'aurait pas fait faillite

Un estudi de l'Observatori SKEMA sobre la feminització de les empreses on s'analitzen trenta-cinc grans bancs europeus durant el període 2008-2018 revela que la manca de diversitat en els òrgans de govern dels bancs, sovint compostos per grups socials molt homogenis d'homes blancs que tot sovint han estudiat a les mateixes universitats, afavoreix una similitud de pensament que uniformitza la presa de decisions, quan una diversitat més gran, sobretot de gènere, podria corregir aquest biaix. Tal com va dir en el seu moment Christine Lagarde, llavors directora del FMI i ara del BCE, "Si Lehman Brothers s'hagués dit "Lehman Sisters", la situació dels bancs hauria estat molt diferent".

The Economist Wealth taxes have moved up the political agenda

The Economist assenyala que la visió i la consideració dels economistes respecte de l'augment de taxes dels segments més rics de la població ha canviat molt des de la publicació del llibre de Thomas Piketty *El capital al segle XXI* (RBA La Magrana, 2014) i ara alguns economistes estan reconsiderant la seva aversió als impostos sobre grans fortunes. L'article assenyala que el canvi no és difícil d'explicar atesa la popularitat dels impostos que graven la riquesa. Tot i advertir del perill que suposaria sobrepassar determinats límits, per exemple en el cas de que l'esquerra nord americana arribés al poder, The Economist conclou que els impostos sobre la riquesa no són necessàriament negatius per a l'economia i que val la pena debatre la qüestió.

Michael Hirsh Economists on the Run

L'autor revisa quatre temes que vol destacar del seu darrer llibre *Capitalism, Alone* (Harvard University Press, 2019). En primer lloc, l'hegemonia del capitalisme com a únic mode de producció en el món comparada amb l'anterior punt àlgid de la globalització que va liderar el Regne Unit, on el capitalisme va compartir època amb diversos sistemes feudals o quasi feudals. Segon, el paper històric i mundial del comunisme que comporta que durant gairebé tot el segle XX existissin dues narratives: la liberal i la marxista, ambdues considerant que el món evoluciona d'etapes menys desenvolupades cap a altres més desenvolupades i arriba a una etapa terminal, ja sigui de democràcia capitalista liberal o de comunisme. Tercer, el domini mundial del capitalisme ha estat possible gràcies a certs trets humans que, des d'una perspectiva ètica, són qüestionables. Finalment, el sistema

capitalista no pot canviar-se. El domini del capitalisme hipercomercial s'ha consolidat gràcies al nostre desig de seguir millorant permanentment la nostra condició material, de seguir enriquint-nos, un desig que el capitalisme satisfà millor que ningú. En definitiva, el sistema econòmic necessita avarícia per poder expandir-se i nosaltres l'hem acceptat del tot per la qual cosa dur a terme un canvi de valors sembla ara per ara una tasca impossible.

Branko Milanović El vicio del capitalismo

L'autor revisa quatre temes que vol destacar del seu darrer llibre *Capitalism, Alone* (Harvard University Press, 2019). En primer lloc, l'hegemonia del capitalisme com a únic mode de producció en el món comparada amb l'anterior punt àlgid de la globalització que va liderar el Regne Unit, on el capitalisme va compartir època amb diversos sistemes feudals o quasi feudals. Segon, el paper històric i mundial del comunisme que comporta que durant gairebé tot el segle XX existissin dues narratives: la liberal i la marxista, ambdues considerant que el món evoluciona d'etapes menys desenvolupades cap a altres més desenvolupades i arriba a una etapa terminal, ja sigui de democràcia capitalista liberal o de comunisme. Tercer, el domini mundial del capitalisme ha estat possible gràcies a certs trets humans que, des d'una perspectiva ètica, són qüestionables. Finalment, el sistema capitalista no pot canviar-se. El domini del capitalisme hipercomercial s'ha consolidat gràcies al nostre desig de seguir millorant permanentment la nostra condició material, de seguir enriquint-nos, un desig que el capitalisme satisfà millor que ningú. En definitiva, el sistema econòmic necessita avarícia per poder expandir-se i nosaltres l'hem acceptat del tot per la qual cosa dur a terme un canvi de valors sembla ara per ara una tasca impossible.

Sostenibilitat i canvi climàtic

Cristina Linares i Julio Díaz El cambio climático empeora la salud mental

La crisi climàtica és el major repte global al qual s'enfronta la humanitat. Encara que són molts els aspectes que abasta i els sectors afectats, des dels ecològics als econòmics, no menys importants són els seus efectes sobre la salut de les persones. Així, els autors destaquen que diversos estudis científics estableixen una relació entre els episodis d'onades de calor i l'augment de desordres emocionals. També cal considerar el concepte de pobresa energètica i les seves implicacions sobre la salut mental de les persones ja que la incapacitat per mantenir a una temperatura adequada l'habitatge habitual tant a l'estiu com a l'hivern és un factor precipitant d'un empitjorament o el desencadenant de diverses afeccions mentals. En aquest àmbit són especialment importants les diferències de gènere, ja que les dones són, en molts casos, les sustentadores econòmiques de les llars, bé sigui per edat o per ser l'única persona amb capacitat de contribuir econòmicament a la llar. Finalment, dins del concepte de salut global s'ha encunyat el terme solastàlgia, malaltia que comporta un malestar generalitzat, un sentiment de pèrdua i dol, i provoca problemes de salut més greus com l'abús de drogues, malalties físiques i malalties mentals. Aquest nou concepte ajuda a entendre un impacte encara poc estudiat de la crisi climàtica, el

psicològic, i com els processos que estan succeint a nivell mundial plantegen nous reptes per al camp de l'assistència sanitària, els plans de vigilància i els fenòmens d'adaptació al canvi climàtic.

Chika Unigwe It's not just Greta Thunberg: why are we ignoring the developing world's inspiring activists?

Els joves del sud global ja fa anys que s'enfronten a la crisi climàtica i també mereixen ser reconeguts. Tot i així, l'autor addueix que sembla que els mitjans només s'interessen per una sola jove activista climàtica, Greta Thunberg. Aquesta tendència dels mitjans de comunicació en presentar-la com l'única que reivindica alt i fort i obté tota la cobertura mediàtica és problemàtica, especialment per a aquells activistes negres i mestissos la invisibilitat dels quals als mitjans de comunicació els porta també a ser invisibles per a aquelles organitzacions que els hi podrien donar un suport molt important. Aquest relat ancorat en els "salvadors blancs" invalida l'impacte de la feina feta per activistes locals que treballen en les seves comunitats i perpetua l'estereotip de "el nadiu sense capacitat d'acció" que necessita l'ajuda d'Occident. Com a africà, l'autor considera insultant presentar als membres de les comunitats més amenaçades pel canvi climàtic com a simples espectadors passius que van a remolc de l'"efecte Thunberg". En definitiva, argumenta que el que han de fer els mitjans occidentals és posar de relleu també les aportacions dels activistes negres i mestissos que defensen el planeta de manera que quan les generacions futures en parlin, la història no sigui la d'una sola narrativa blanca i occidental.

The Economist Exposure to air pollution is linked to an increase in violent crime

La contaminació atmosfèrica no és un tema menor que es pugui obviar ja que potser un terç de totes les morts per ictus, càncer de pulmó i malalties respiratòries poden estar relacionades amb els efectes de la pol·lució i en algunes ciutats respirar a l'aire lliure és tan perillós com fumar 25 cigarretes al dia. L'article afegeix que si bé aquestes efectes poden trigar anys a manifestar-se, noves investigacions posen de relleu un risc molt més immediat, i violent. Segons uns estudis de les universitats de Colorado i Minnesota, respirar aire contaminat està relacionat amb un comportament agressiu. Aquests investigacions han descobert que un augment del 10% de l'exposició durant un dia a partícules PM2,5 (partícules amb menys de 2,5 micres de diàmetre) està associat a un augment del 0,14% en els delictes violents, com ara els atracaments mentre que un augment equivalent de l'exposició a l'ozó està associat a un augment del 0,3% d'aquests delictes. Les conclusions d'aquests estudis suggereixen, doncs, que un aire més net podria contribuir a reduir els actes delictius.

Nina Lakhani 'Racism dictates who gets dumped on': how environmental injustice divides the world

Aquest dossier especial del diari britànic The Guardian sobre les desigualtats climàtiques investiga les injustícies ambientals, i com els riscos ecològics i els desastres climàtics tenen un impacte molt més important sobre les persones de color, les tribus autòctones i les comunitats amb ingressos baixos. Cinc grans experts de referència mundial i activistes - Robert Bullard, Kandi Mossett-White, Mustafa Ali, Jamie Margolin i LeeAnne Walters - expliquen el concepte de "justícia ambiental" i revelen per què, juntament amb la crisi climàtica, és un dels temes més candents del nostre temps.

David Adler i Pawel Wargan Ursula von der Leyen's Green Deal is doomed

Els autors de l'article plantegen el seu escepticisme quant a les possibilitats d'èxit de la nova Comissió Europea en matèria de política contra el canvi climàtic. En efecte, aquest estiu, els activistes semblaven haver trobat un campió poc probable en la figura de la conservadora Ursula von der Leyen. Poc abans de ser confirmada com a pròxima presidenta de la Comissió Europea, l'exministre de Defensa alemanya es va comprometre a introduir un Green New Deal abans de 100 dies després de la seva presa de possessió, exposant una visió holística per a una transició justa que aspira a reduir les emissions de carboni i revertir el desastre ecològic del planeta, tot garantint la justícia social. Malauradament, segons els autors, tant l'estructura institucional com el funcionament polític de la Unió Europea no permet un enfocament holístic de les qüestions i, per tant, consideren que el Green New Deal de von der Leyen està condemnat al fracàs des del primer moment. També consideren que fins i tot si la Comissió pogués tirar endavant els seus actuals plans per a un acord, no seria més que el primer pas dels molts que caldrà per revertir les dues grans crisis europees de l'austeritat i de la crisi climàtica.

Innovació, ciència i tecnologia

Foreign Affairs How to Understand Technology and Geopolitics

Les relacions entre poder, seguretat i diplomàcia a l'era digital són l'objecte d'un dossier molt interessant que publica Foreign Affairs, amb diversos articles sobre la lluita entre la democràcia liberal i l'autoritarisme digital, la necessària adaptació de les agències d'intel·ligència a les noves tecnologies, els perills geopolítics d'un món on va creixent la postveritat o l'hegemonia tecnològica creixent de la Xina i les seves repercussions.

Maavit Palovirta i Paolo Grassia

<https://www.politico.eu/sponsored-content/a-case-for-a-european-strategy-on-tech-leadership/>

La Unió Europea és un espai pròsper de serveis digitals, amb més de 500 milions d'usuaris potencials i una connectivitat generalitzada. Ofereix un fort potencial de creixement de serveis innovadors, així com un valor socioeconòmic més gran per als ciutadans. Per consegüent, els autors consideren que Europa necessita una política ambiciosa de lideratge industrial, que posi l'economia digital al seu centre i que abordi tots els segments de la cadena de valor digital i totes les solucions. Al seu entendre, es necessita una agenda integrada de competitivitat digital que aprofiti els punts forts del sector digital europeu, inclosa la indústria de les telecomunicacions. La regulació orientada a la innovació, les mesures en matèria de demanda, la política tributària i altres instruments haurien de ser considerades com a complementàries per fomentar les capacitats de la indústria digital de la Unió Europea i reforçar la cooperació entre els agents industrials per tal que Europa pugui anar superant graons, especialment quan es tracta d'Internet. Inspirant-se en els valors europeus, la 5G, l'Internet de les coses i la Intel·ligència Artificial poden formar un cercle virtuos veritablement potent. És a la intersecció entre aquestes tres tecnologies que es pot crear un nou horitzó per a unes indústries europees competitives a nivell mundial. En darrer terme, apunten que aquest podria ser el focus de la propera estratègia tecnològica europea que ajudés a convertir en realitat el lideratge industrial europeu en tecnologia.

Ed Pilkington Digital dystopia: how algorithms punish the poor

Una sèrie d'investigacions fetes arreu del món per experts contactats pel diari britànic The Guardian revelen les característiques compartides pels nous sistemes d'algoritmes, ja sigui en països en desenvolupament o desenvolupats, a l'Est o a l'Oest. Un dels elements més destacables és que tot aquest procés s'està produint a la velocitat del llamp, amb enfocaments d'alta tecnologia que abasten els serveis socials, les polítiques d'ocupació i les pensions, els ajuts als discapacitats i les reformes dels sistemes de salut, sovint amb uns debats públics o unes responsabilitats mínimes. Dins d'aquesta revolució, l'element humà de l'estat del benestar s'està diluint. En lloc de poder parlar amb una persona que avaluï personalment les nostres necessitats concretes, ara es canalitzen les nostres demandes cap a sistemes online on anàlisis predictives ens assignen una puntuació de risc futura i un algoritme decideix el nostre destí. En aquest nou món, és molt fàcil que la desigualtat i la discriminació acabin arrelant. Per exemple, què passa si hom és un dels cinc milions d'adults del Regne Unit sense accés regular a Internet i amb poca o cap alfabetització informàtica? Què passa si l'algoritme es limita a produir i reproduir els biaixos de classe i classe existents, fent que la bretxa entre rics i pobres, blancs i negres, treballadors amb formació universitària i formació professional, sigui encara més pronunciada?

Mariana Mazzucato Preventing digital feudalism

L'ús i l'abús de dades per part de Facebook i d'altres empreses tecnològiques finalment han aconseguit obtenir l'atenció que mereixen per part de les autoritats perquè si les dades personals es converteixen en la mercaderia més valuosa del món, la qüestió és ara saber si els usuaris es convertiran en els amos de l'economia de les plataformes digitals o en els seus esclaus. L'autora considera que ara mateix les perspectives per democratitzar l'economia de les plataformes continuen sent molt minses ja que en molts casos aquestes ja coneixen millor les nostres preferències que nosaltres mateixos i ens poden portar a actuar de manera que encara produeixi més valor. És per tant pertinent plantejar-nos si volem realment viure en una societat on els nostres desitjos i la nostra agenda personal estan en venda. Perquè l'amenaça que suposen la Intel·ligència Artificial i altres tecnologies no rau en el ritme del seu desenvolupament sinó en la forma en què s'estan dissenyant i desplegant. El nostre repte, doncs, és establir un nou camí: reformar l'economia digital perquè serveixi a finalitats col·lectives és el repte econòmic definitiu del nostre temps.